

ke the kind
om dat soort
eegt.
elk soort be-
het hem ge-
d?

enen predi-
gen en infor-
n te hebben?

taan kunnen
end kunnen
weergegeven

er onderzoek
en predikant,
stuk in „The

el eerder in-
ilder?

hier bekend,
gevraagd had,

er"-redacteur
n doen weten

t het zeggen,
wist, voordat
ant zelf deelt
een „Heraut“

Nov. j.l. komt
elingen reeds
er uitstel van
Nov. j.l. kon
hier komen
teele verande-
ontbrak. Toen
der ook maar
Prof. Schilder,
atoleerde zeg-

Banner"-redac-

bliek krenken,
Gereformeerde
gerepte positie
Reformad
le leeft, eenen

n, dat iedereen
door rechten
denkendheid,
ische fraais in

ou toch buiten

moois in zijne

„De Heraut“,

in „De Heraut“
en cursivering
at.

praut" van het

rderd worden?

aangenaamheid

ken?

jsvoering tegen
versterken.

igenaardig licht

ing hebben?

gezien worden?

linde oogen.

GREIJANUS.

I. Kuyper, heeft

kerkelijke dicta-

mij eens schreef

kappen, dan een

uwingen in dit

ik ik nog altijd

van herstel van

dit nieuwe geval

richting niet te

De Heraut" komt

dictatoriale, doch

praak worde ge-

tuur een contra-

dat artikel van

meer dan „De Banier“ (ds Kersten) en „De Heraut“
lezen — weten ze het langzamerhand wel, dat er een
klacht opgeworpen is door twee professoren der Vrije
Universiteit tegen twee andere van diezelfde inrichting.
In die kwestie (ziel, tweelingen) heb ik ernstig
geluisterd naar wat die twee aanvallers koncreet had-
den in te brengen. Ik bevond hun klachten onjuist. Ik
heb dat frank en vrij gezegd, en daarmee den vrede
der kerken, en de Vrije Universiteit gediend. Maar het
ging in dit alles niet om mijn zaken, doch om die der
Vrije Universiteit. Dat in Amerika niet ieder dat ont-
houden heeft, kan ik me voorstellen. Maar in Bloemen-
daal weet men wel beter. H. H. K. laat thans (via een
ander) de zaakjes der V.U. op mij neerkomen. Hindert
niet, we hebben tijd.

Ja, maar die gemeene gratie dan?
Och, het heeft prof. Hepp behaagd, een van fouten
en vergissingen overheerschten aanval te wagen ook op
mijn „gemeene-gratie-theorie“. Hoofdzakelijk spitste hij
zijn bezwaren toe op een opinie, waarvan hij dacht, dat
ze bij mij nieuw was, maar waarvan ik aantoonde, dat
ze... oud was, zó oud, dat ik ze reeds voorgedragen
had, enkele maanden vóórdat ik, met algemeene stem-
men, benoemd werd tot hoogleraar. Een vrij humoris-
tische situatie, achteraf. Want feitelijk kwam de zaak
hierop neer, dat of die synode van '33 (die mij be-
noemde), inclusief de professoren Hepp en Kuyper (die
toch anders wel aanhang zouden gekregen hebben) ge-
slapen heeft, toen ze mij benoemde, of die postume aanval
tegen mijn „gemeene-gratie-theorie“ een mislukking was.
Aangezien ik mijnerzijds evenwel niet over een be-
noeming doende synode had te oordeelen, heb ik stuk
voor stuk prof. Hepp's argumenten beoordeeld, en
afgewezen. Ook dat kan in Amerika iemand als een
drukken „Banner“-redacteur ontgaan zijn. Maar in
Bloemendaal weet men het des te beter. En toch maar
weer doen, alsof niets gebeurd is? Ik heb den tijd.
Maar de hoogste Profet der Waarheid niet!

Inplaats nu van op de argumenten in te gaan,
wordt de daarvoor en voor rectificatie vacante „Heraut“-
ruimte gebruikt, o neen, niet voor het beloofde, maar
nog steeds afwezige Schriftbewijs inzake het „nieuwe
kerkrecht“, maar voor een overname van het bewuste
„Banner“-artikel. De „Heraut“-redacteur, die des tijds
over een vreemdeling, die uit Amerika in Nederland
gekomen was (prof. Wencelius) kolommen volschreef
uit loutere bewogenheid met het feit, dat zoo'n met
beste gevoelens bezield vreemd man hier in zijn gast-
recht zou worden gekrenkt, kan 'niet laten, opdracht
te geven tot vertaling van een engelsch artikel, waarin
een Amerikaansch auteur zich bezorgd maakt, dat ik
geen behoorlijk gast zal zijn, zó bezorgd, dat hij onder
de bedrijven door vergeet, zich de mogelijkheid van het
gemakkelijk gastheer-zijn te reserveeren, door eerst eens
te informeren... En dan wordt er in „De Heraut“ ook
nog zó-zó vertaald. „De Standard Bearer“ (het blad
van ds Hoeksema in Amerika, bekend om zijn gemeene-
gratie-standpunt), geeft een betere vertaling, waarin
een desbetreffend engelsch woord niet door „vechter“,
maar door „strijder“ wordt weergegeven. „De Heraut“
evenwel kiest een andere vertaling, om van andere
on nauwkeurigheden of tendentieuze aandikking maar
te zwijgen.

Wat mag den „Heraut“-redacteur bezelen, dat hij
zich zóo verloochent?
Verloochent, door den man, dien hij sinds Nov. 1936
doodswijgt, als deze hem op tastbare onwaarheden wijst,
nu ineens toch wél te noemen, en zelfs een kolommetje
voor hem over te hebben?

Ik geloof, dat hier hoofdzakelijk dictatoriale neigingen
zich verraden. Achter mijn rug om is al eerder één
en ander afgespeeld inzake die Amerikaanse reis,
dat ik misschien nog wel eens nader aanduiden zal.
Dat hielp niet. Thans krijgen we dit. En alles wijst
in één richting: men kan het niet hebben, dat inzake
de gemeene gratie, of ook anderszins, mijn stem ge-
hoord wordt in Amerika. Het moet maar blijven bij de
indrukken, die prof. Hepp daar heeft achtergelaten. De
dogmaticus van Kampen moge voor den dogmaticus
van Amsterdam verstommen. De wensch is zóo apert,
dat van den afwijzer van aanvallen een aanvalder ge-
maakt wordt.

Nu zei iemand verleden week, nadat hij het „Heraut“-
artikel gelezen had: waarom heb je niet naar Amerika
geschreven, dat je heelemaal niet zoo stout zult zijn,
als hier van je ondersteld wordt? Ik antwoord: daar
voel ik nu letterlijk niets voor. Vooreerst omdat ik
toch al dadelijk vermoedde, dat „De Heraut“ op dat
„Banner“-artikel af zou komen, eer ik den tijd zoo ge-
had hebben, met ginds te correspondeeren. Bovendien:
het was niet noodig. De eenige Amerikaanse predi-
kant, met wien ik gesproken kan hebben, volgens mijn
herinnering, is dr. Masselink. Ik ontmoette hem na een
preek in de Keizersgrachtkerk te Amsterdam; hij heeft
mij begeleid tot den achteruitgang der kerk — kwestie
van enkele minuten — heeft mijn bezoek levendig toe-
gejuicht, me dadelijk gezegd, dat zijn preekstoel voor
me openstond, en voorts weet ik van 'theele gesprek
niets meer af. Dr. Masselink is later gepromoveerd aan
de Vrije Universiteit, bij prof. Hepp. Maar dat gesprek
is van a tot z bijgewoond door één der comitésleden,
die ook zitting had in het comité, dat indertijd prof.
Hepp liet overkomen. Dit comitélid blijkt er niet aan
te denken, uit dit gesprek te halen, wat thans „De
Heraut“ rapporteert. En nu zou ik expres moeten schrij-
ven: ik zal zoet zijn? Maar waarvoor dient dat? Het
zal geheel aan mijn gastheeren zelf lig-
gen wat ze met me bepraten willen. Een op-
zettelijk doel om het werk van prof. Hepp af te breken,
heb ik in Nederland nog nooit gehad (want slechts
van zijn kant kwamen de aanvallen), en dus zal ik
voor dat oeuvre heusch geen oceaan oversteken. Maar
als men mij soms wat vraagt, dan zal ik mijn meening
zeggen. Ook over prof. Hepp's gemeene-gratie-stellingen,
die hij vóór zijn vertrek, destijds naar Amerika, heeft
laten drukken:

1. Verkoren en verworpen deelen van den val
tot de volinding der wereld in dezelfde natuur-
lijke zegeningen.
2. De zegeningen dalen alle van God af.
3. God is er niet toe verplicht die te schenken, de

mensch kan er geen recht op laten ge'den en
waar er tusschen genade en recht geen derde is,
mogen deze zegeningen ook ten opzichte van de
niet-uitverkoren genade heeten.

4. De Schrift spreekt ook herhaaldelijk van genade,
waar niet de particuliere genade bedoeld is, die
alleen het deel is van de uitverkoren en waar-
door zij de zaligheid deelachtig worden.
5. De genade, bestaande in natuurlijke zegeningen,
kan niet uit de particuliere genade voortvloeien,
omdat de laatste vernieuwing des harten in zich
sluit, waarvan natuurlijk bij hen, die niet zijn
verkoren, geen sprake kan wezen.
6. Wel wordt de genade, in natuurlijke zegeningen
bestaande, ook aan de wereld alleen geschonken
om der uitverkoren wil.
7. Omdat deze natuurlijke zegeningen aan alle men-
schen worden verleend, mag de genade, die ze
brengt, terecht een algemeene genoemd worden.
8. Zoo leerden reeds Calvijn en andere vooraan-
staande Gereformeerde godgeleerden.
9. Niet de gaven der algemeene genade op zichzelf,
maar het misbruik ervan leidt tot verzwaring der
eeuwige straf.
10. De algemeene genade mag en kan nooit als voor-
wendeel dienen voor een leven in wereldgelijk-
vormigheid.

(„De Ref.“, Jrg. III, no. 31, 4 Mei 1923.)

Toen indertijd deze stellingen gepubliceerd werden,
wist ik, dat ze wetenschappelijk niet deugden. Ook wat
prof. Hepp later schreef over de Amerikaanse geschil-
len, leek me onrijp, evenals zijn jongste brochures, die
(het moge Amerika tot nadenken stemmen) niet verder
schijnen te gaan. Maar hoewel ik zelf, tijdens het jong-
ste vertrek van prof. Hepp naar Amerika ernstige be-
zwaren tegen hem had, heb ik er niet aan gedacht, hem
alzo te bejegenen, gelijk thans „De Heraut“ in 't open-
baar laat doorschemeren, dat ik bejegend ben. Ik zie
één lichtpuntje in de affaire: de Nederlandse
geesten worden openbaar.

Voorts, het is voor ieder, die meeleeft, duidelijk, dat
stellingen als in 1923 prof. Hepp publiceerde, vandaag
geen kans meer zouden hebben onder ons. Met name
het al te benepen dilemma, dat achter stelling 3 ligt,
werd in zijn ongenoegzaamheid blootgelegd. Niet het
minst door prof. Greijdanus' artikelen in ons blad, en
door wat ik schreef over Gods bedoeling met de historie,
de cultuur, etc. Ook stelling 6 is door wat ik schreef,
weersproken. Nu evenwel „De Heraut“ zich in de arena
gewaagd heeft op deze manier, nu zal het eenige gevolg
zijn, dat ik me tot de argumentatie wend, hetgeen
trouwens ook voor Nederland goed is, en alle onduide-
lijkheid aangaande mijn opinies wegnemen zal. Ik zal
prof. Hepp's aan Amerika gegeven persadviezen inzake
de gemeene gratie in dit blad publiek bespreken. Vroe-
ger liet ik ze expres onbesproken, om der wille van den
vrede.

Overigens zij hier nog vermeld, dat Dr S. O. Los den
Heraut-redacteur verzocht heeft, deze week het
volgende ingezonden stuk te publiceren:

Hooggeachte Redacteur,

In uw nummer van 4 Dec. l.l. kwam een uitknipsel
voor uit een N.-Amerikaans blad omtrent de a.s. reis
van Prof. Dr K. Schilder. De toon van dat stuk was:
Niet welkom!

Aangezien ik door persoonlijk bezoek en door cor-
respondentie bekend ben met vele N.-Amer. broeders,
ben ik zoo vrij een ander gevoelen omtrent die reis
daar tegenover te plaatsen.

Daar gevoelen luidt aldus: Het persoonlijk element
in jullie strijd op dogmatisch gebied laat ons koud.
Wij zeggen niet, dat wij kiezen voor Hepp of Schilder,
maar kiezen Hepp en Schilder, volgens den regel:
„Alles is uwe“. Wat wij willen is, dat argument tegen-
over argument wordt gesteld, zoodat wij over het
geschil kunnen oordeelen, volgens den regel: „Dat
twee of drie profeten spreken en dat de anderen oor-
deelen“. Prof. Hepp is hier geweest en wij hebben
hem gehoord. Doch nu willen we graag ook Prof.
Schilder hooren en zien. Vandaar dat hij hier welkom
is, en zijn verblijf onder ons door zeer velen met
blijdschap tegemoet gezien wordt."

Deze opvatting van bekende Amerikanen van geref.
huize acht ik billijker dan de door u gepubliceerde.
Vandaar dat ik zoo vrij ben u te verzoeken uw lezers
hiermede in kennis te stellen.

Met dank voor de plaatsing,

hoogachtend,

t. t.

S. O. LOS.

's Hage, 6 Dec. '38.

Dr Los zond mij afschrift, en gaf mij vrijheid met dit
artikel te handelen naar goedvinden. Ik dank hem
daarvoor. En ik kan onzen lezers verzekeren, dat het
Amerikaansche reisprogramma zeer bezet is, en dat
tegen het „Banner“-artikel een reactie ontstaat is, die
ik niet heb uitgelokt, maar die daarom des te welda-
diger aandoet.

Uit „The Banner“ is ook gebleken, dat heel een predi-
kantenkring publiek tegen den wensch van dien eenen
„Banner“-redacteur besloot in te gaan.

K. S.

Geboortebepijning.

Het vervolgartikel van den heer Guyt moet door copy,
die moest voorgaan, tot een volgend nummer wachten.

K. S.

Ook van dezen kant bezien.

Eén onzer predikanten richtte tot een joodschen voor-
ganger dezen brief (in verband met een aanvraag tot
hulpverlening aan joodsche vluchtelingen):

....., 28 November 1938.

Welaerwaarde Heer,

Ten vervolge op onze bespreking van de vorige
week, kan ik U mededeelen, dat de Kerkeraad van de
Gereformeerde Kerk van geen bezwaar heeft,
dat ik zitting neem in een Comité als door U werd
bedoeld.

Wel had de Kerkeraad bezwaar tegen een collecte
in de kerk in een samenkomst der gemeente, omdat
uit den aard van de zaak wij alleen collecteeren voor
(Zie vervolg op blz. 66.)

Vijf en zeventig jaar Studentenleven. 1)

O Oudestraat! o Oudestraat! wat al herinne-
ringen!

Tusschen den student die vóór 75 jaar in zijn
cubiculum zat en den stud van heden gapen wel
enige verschillen. Het jasje en het dasje zijn ge-
moderniseerd. De sigaret had toen haar intrede
nog niet gedaan, bij uitzondering rookte men
sigaren, die onder den liefelijken naam Alida voor
twee centen verkrijgbaar waren. Met een Alida
tusschen de lippen was ook het taaisie dictaat
sappige lektuur. Doch meestal werd de gouwenaar
niet koud. Er was ook iets lange-pijpigs in den
stijl, denk maar aan de oude almanakken. De
stroom der rhetorica was ietwat gezwoolen en trad
gaarne buiten zijn oevers. Wilt u een staaltje: een
moelijk corpsjaar wordt ons verlagen onder het
beeld van de lammeren van Fides besprongen door
een leeuw. Ijselijk! Maar, gaat het overzicht voort:
de geweldige leide zich verzadigd neer en... Fides
stond daar als de forsche eik! Tegenwoordig lusten
leeuwen geen eikenhout meer! Met dat al, stu-
denten waren ook toen studenten, talrijk zijn de
bijdragen, die ons vertellen van BEREN en van
LIEFDE. O Oudestraat, o Oudestraat! wat al her-
inneringen! Niet steeds bleek de liefde bestendig
van duur, doch ook vond hier menige herder zijn
herderimmetje.

Zie den student in zijn kast, een gelakte turfbak
siet het vertrek. Adverteerde niet een zaak in
den almanak: kolen- en turfbakken, Heeren Stu-
denten, beleefd tot een bezoek uitgenoodigd? Het
kan daar koud zijn, bij IJsel en Keteldiep! De man
stopt de kachel met turf en de pijp met de egte
syvere Out Hollandsche Porto Rico Toeback. Hij
buigt zich over diktaten en zucht: „uit hetzelfde
materiaal bouwt de één paleizen, de ander hutten,
de één pakhuizen en de ander villa's“. Zeit-u-dat-
wel! Langs de wanden grijzen hem vele boek-
deelen aan, ook al weer volgens een advertentie
ORDINAIR-NETJES gebonden. Hij benijdt een
vorige generatie, die met de kern van FRANKEN
of van POSTMA heeft kunnen volstaan, zoo'n
blauw gecarionneerd duo-decimootje! Dubbele
angst vervult hem als hij over de maagdelijke
velletjes gebogen zit, die het begin van een proef-
preek vormen. Er moet in dat Kampen van vroeger
veel gepreikt worden en het woord: Leest men
ook druiven van bramen? wordt door de Kerken
niet recht begrepen. De arme proponent ziet zich
reeds staan, weer raadpleeg ik het varia:

En stak wel de lipjes tot spreken vooruit,
Maar dorst niet en kon niet beginnen.

Professorale thé's waren toen evenzeer bekend
als nu. Zie ze zitten in Vader VAN VELZEN's
grote huiskamer. De oude pijpenbak op tafel
en ieder zijn eigen gouwenaar in den mond. De
mémoires van de Strijdende Kerk worden door
den eerbiedwaardigen grijsaard ontsloten, de boe-
ken der kronieken geopend. Mocht iemand in jeug-
digen overmoed den gastheer storen in zijn ver-
halen, dan klinkt ineens diens hooge stem: „Ben
je gek, vriend, ga heen!"

Welk een rijk stuk geschiedenis van onze kerken
heeft zich in deze bescheiden stad afgespeeld. Ik
denk aan de patriarchen der Vrije Kerk, den
scherpen Van Velzen, den liefelijken Brummel-
kamp, den geleerden De Haan. Ik denk aan Ba-
vinck, een vorst in ons midden en aan den kan-
tigen Lindeboom, groot in de werken des geloofs.
Ik denk aan velen, die met eere onze kerken ge-
diend hebben en geliefd waren bij Gods Volk.
Maar ook aan de stillen en vergetenen, die de
hitte des daags hebben gedragen op een boeren-
dorp en de koude des nachts hebben verduurd in
een houten pastorie. De één kwam aan de School
met een bisschopsstaf in zijn boekenzeiltje, voor
den ander zouden zich slechts zeer begrensde mo-
gelijkheden ontsluiten. Sterren zijn hier opgegaan,
vorsten van den kansel, maar ook eenvoudige
kerels zijn hier gevormd voor een eenvoudig werk.
DE HEILIGE BEDIENING is geen gemakkelijke,
geen weelderige loopbaan voor de meesten. Aller-
meest in onze dagen moet het FIDES wel bij den
student vóórropstaan: DOOR HET GELOOF ZOE-
KEN WIJ DE HEILIGE BEDIENING. Bij dezen
mijlpaal gedenken wij allen die uit geloof het
ambt hebben gezocht en allen, die in geloof de
Heilige Bediening zoeken. En wij bidden voor hen
af: de goedgunstigheden Desgenen, Die in het
braambosch woont!

N. B.

1) Naar aanleiding van het 75-jarig bestaan van het Stu-
dentenkorp FIDES QUERIT INTELLECTUM te Kam-
pen.

N.B. Hartelijk dank aan den lezer of lezeres, die
dezer dagen zoo smakelijk en vriendelijk bij mij
parkeerde.